

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 140. An pubertate obtenta, necdum tamen obtentâ potentiâ coeundi seu generandi valeat Matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

contrahentibus matrimonium incumbit onus probandi, se habuisse tempore contractus dictas qualitates, utpote quæ ante pubertatem non præsumuntur, nimirum se matrimonio onera rectè percipisse (hoc enim venit nomine discretionis & prudentiæ, cuius fit mentio *c. fin. h. t.*) ac insuper se habuisse potentiam illam (quæ probatur per copulam, cum seminis effusione aliqua signa iudicio Medicorum examinata) alias matrimonium illorum declarandum nullum. Porro proximi pubertati dicuntur secundum aliquos, quibus duo vel tres anni deficiunt, secundum alios, quibus defuit 6. menses, secundum alios, quibus defuit annus; quod ultimum verius censet Castrop. *l. c. n. 3.* Alii id iudicis arbitrio relinquendum, ut Corrad. *l. 4. dispens. Apost. c. 3. à n. 2.* Arg. *l. 1. ff. de iure de liberandi.* Et quamvis aliqui pubertatem non ex annis æstimant, illumque masculum puberem dicant, qui annum 14. implevit, etsi tardius pubescat; certum tamen esse ait Pirh. *l. c.* illum puberem esse, qui ex habitu corporis pubertatem ostendit, & generare jam potest; unde alia est pubertas naturalis, alia legalis.

Quest. 138. An, quando & quale peccatum committant, qui Sponsalia de presente seu matrimonium contrahant ante pubertatem.

R Esp. ante legitimam ætatem seu pubertatem contrahere matrimonium, esse peccatum, negat Sanch. *l. 1. d. 17. & l. 7. d. 104.* cò quòd istiusmodi matrimonia impuberum non valeant in vi matrimonii, sed tantum in vi Sponsalium; contrahere autem Sponsalia ante ætatem determinatam à iure matrimonio non sit peccatum. Textus verò, *c. 2. h. t.* districtius inhibens, ne aliqui ante ætatem determinatam conjugantur intelligendus non de conjunctione per contentum conjugalem, sed per carnalem copulationem; quam tamen interpretationem huius textus non subsistere, patet ex eo, quòd Papa ibi, dicat, conjunctionem illam concedi non posse nisi ex urgentissima causa; siquidem conjunctio per copulam carnalem, ne quidem ex urgentissima causa concedi potest. Verùm contrarium, nimirum, ubi ignoratur (idem est, ubi de hoc dubitatur, & à fortiore, ubi scitur contrarium) malitiam superare ætatem, contrahere matrimonium esse peccatum mortale; quia tales attentant inire statum ab Ecclesia reprobaturum & districtè prohibitorum, tradunt Rebellus *l. 4. q. 5.* Ponc. *l. 7. c. 65. n. 3.* Castrop. *num. 4.* Pirh. *l. c.* Robert. König. *h. t. n. 3.* qui etiam vult committi grave Sacrilegium non secus; ac si adulti cum impedimento dirimente contraherent, vel ac si minister in aliis Sacramentis committeret talem defectum, ex quo Sacramentum redderetur invalidum; neque obstat ait, eiusmodi matrimonia habere duntaxat rationem Sponsalium; cum hoc ipsum sit Sacrilegium, usurpare nimirum materiam & formam Sacramenti; imò intendere Sacramentum perficere in talibus circumstantiis, ubi valere non potest ut matrimonium & Sacramentum, sed tantum, ut Sponsalia; quæ non sunt Sacramentum. Verùm hæc ratio non usque adeo placet; quia tunc irrogatur irreverentia Sacramento, quando quis profert formam Sacramentalem super materia indebita; non verò quando ponit aliqua, quæ neque forma neque materia sunt Sacramenti, qualis est in præsentis contractus irritus, quem proinde

ponens non committit Sacrilegium irrogando irreverentiam Sacramento, ne pater in contractu matrimoniali metu extorto, & hinc irrito, etiam si ponatur animo se obligandi: De cætero hic notandum, aliud esse, ignorare malitiam non superare ætatem, aliud ignorare legem inhibentem ne contrahatur ante pubertatem, nisi ubi adest dicta malitia, in quo secundo casu per accidens dicta ignorantia legis excusabit à peccato; quòd autem scientes nullitatem talis matrimonii nequeant efficaciter intendere matrimonium vel Sacramentum, non impedit, quò minus illud attentare possint, ac ita peccent.

Quest. 139. An & quando Episcopus possit dispensare cum impuberibus, ut contrahere possint matrimonium.

R Esp. Dum adest urgentissima causa, posse ordinarium dispensare cum impuberibus habentibus usum rationis (intellige ad obligandum sese) ut matrimonium validè & licitè contrahant, ait Castrop. *n. 4.* Sanch. *l. 7. d. 104. num. 9.* Hurad. *d. 22. diff. 12. in fine.* Laym. *l. c.* Limitat hoc ipsum aliquantum Pirh. *n. 33.* nimirum ut possit id ipsum Episcopus, dum adest iusta causa (cuius cognitio ad ipsum quoque spectat) quando impuberes sunt prope legitimam ætatem seu pubertatem, ut dubium sit, an malitia superet ætatem, valeatque tunc talis dispensatio pro utroque foro; siquidem, ut ait Barbos. *ad c. 2. h. t. num. 5. & de potest. Episc. alleg. 35. n. 20.* cum in *cit. c. 2.* Pontifex dispensationem sibi non reservaverit, tacitè eam Episcopo concessit.

Quest. 140. An pubertate obtentà, necdum tamen obtentà potentia cocundi seu generandi valeat matrimonium.

1. R Esp. Esse invalidum matrimonium tale, eò quòd dum contrahens ex defectu ætatis non habet potentiam generandi, non videtur habere ætatem requisitam ad matrimonium (intellige ad valorem illius) tenent quidam cum *gl. in c. impuberis. h. t. v. tardissime.* E contra valere illud, modò speretur successu temporis dictam potentiam habendam, probabilius affirmant Covar. *l. c. num. 2.* Sylv. *v. matrimonium §. 9. 7.* Mascard. *de prob. concl. 889. n. 10.* Sanch. *l. 7. d. 104. n. 5.* Gutt. *c. 117. n. 1.* Castrop. *n. 5.* Pirh. *n. 35.* Laym. *l. c.* siquidem dum adest legitima ætas, & de nullo impedimento perpetuo constat, tenet matrimonium, & certè aliàs sequeretur, quòd impotens ad copulam ob infirmitatem corporis non posset contrahere matrimonium, & non dari triennium ad experiendum, utrum impotentia illa sit temporalis an perpetua, sed continuo dissolvendum tale matrimonium, ut Castrop. textus verò *c.* puberes postular hanc potentiam ad valorem matrimonii in contrahentibus ante annos pubertatis, non verò in contrahentibus completis istis annis. Porro tempus expectandum ad experiendum, utrum impotentia sit perpetua, & ante quòd dissolutio matrimonii peti non potest, est plena pubertas, nempe in mare annus 18. juxta *l. abrogato. ff. de adoptione, & §. minorem Inst. eod. in famina 14. l. mala. ff. de alimentis legat. sentiunt Covar. l. c. Sanch. num. 18. Gutt. n. 1. Ponc. n. 1. Castrop. n. 7. Laym. l. c. n. 2. Pirh. cit. n. 35.* eò quòd cum completiones hominum sint diversæ, æquum non sit intentari dissolutionem matrimonii ob impotentiam, quousque

quousque conjux sit in ea ætate, quâ censetur naturæ perfectum robur acquisivisse; videtur quoque Laym. sentire, ultra dictos annos adhuc expectandum triennium; dum postquam dixerat, expectandam plenam pubertatem, quæ est 18. annorum in mare, 14. in fœmina, addit: & ex eo tempore conceditur spatium triennii ad expediendum, utrum impotentia sit perpetua nec ne, sicut docent Cõn. d. 31. du. 7. n. 18. & Sanch. ex probabiliori. Hæc ipsa tamen limitant hi AA. nimirum; nisi ante attractos annos appareret impotentiam non ex debiti ætate, sed ex frigiditate aliove impedimento provenire.

2. Illud hic notandum & inferendum ex dictis & cum Laym. l. c. n. 3. quodd si mas ante annum 14. fœmina ante 12. in carnis delicto, puta adulterio, incestu Sodomix deprehendantur, præsumptionem juris ac de jure esse, quod in ea ætate delictum non perfecerint, uti constat ex l. si minor. ff. ad Leg. Jul. de Adult. & c. 1. de delictis pueror. si tamen certis indicis constet, quod malitia ætatem suppleat, puniri poterit, mitius tamen, quam sit ordinaria pena, de quo Molin. tr. 3. d. 36. n. 5. Notandum item & inferendum, per malitiam hic intelligi, tum vigorem naturæ seu potentiam coeundi & generandi, ut Sylv. v. matrimonium 5. q. 2. Pirh. h. t. n. 37. tum etiam prudentiam, ut vocatur in c. fin. h. t. id est, discretionem & judicium rationis sufficiens ad cognoscendum statum conjugalem, ejusque perpetuum & indissolubile vinculum; atque hæc duo, nempe dictam discretionem & potentiam copularivè requiri ad valorem matrimonii ante legitimam ætatem contracti, Abb. in c. continebatur. h. t. n. 4. Pirh. l. c.

Quest. 141. An & qualiter Sponsalia impuberum de futuro solvantur mutuo consensu eorum.

R Esp. primò: impuberes septennio majores (nam, cum septennio minores, saltem ubi perfecto uti rationis non possent, contrahere nequeant Sponsalia, de iis cessat quæst.) contrahentes Sponsalia resiliere ab eis seu dissolvere ea etiam mutuo consensu nequeunt ante adeptam pubertatem, ne propter ætatis inconstantiam sæpius contrahant, & iterum resiliant juxta expressum textum c. de illis, h. t. Nacti tamen pubertatem possunt id non tantum mutuo consensu; sed etiam quilibet eorum, non expectato alterius consensu potest resiliere, jure sic statuente, ne cogantur approbare & firmiter observare, quod in tenera ætate immaturo judicio statuerunt. Procediturque id ipsum tam in foro conscientix quam externo, jure consulere volente immaturo & mutabili puerorum judicio, ne tam gravi vinculo indissolubiter & irrevocabiter obligari possent; adeoque, ut præsumitur, volente auferre omnem obligationem etiam in foro conscientix, non secus ac puerorum vota, etsi valida, possunt sola patris vel tutoris voluntate irritari. Pirh. l. c. n. 7. cum Sanch. cit. d. 51. n. 19. Procedit item, etiam si Sponsalia juramento firmata fuerint; eò quod juramentum sequatur naturam actus, cui adheret, nisi à jure contrarium statutum fuerit, à jure autem nullibi dispositum, quod juramentum confirmet Sponsalia impuberum. His non obstante c. ex literis, de Sponsal. ubi textus inquit, eos impuberes, quia Sponsalia contraxerunt, & juramento firmarunt, cogendos esse ad contrahendum

R. P. Leur. Jur. Can. Tomus IV.

mattimonium, siquidem impuberes, de quibus ille textus, erant pubertati proximi, ita ut, non tantum Sponsalia firma, sed & mattimonium de præsentente contrahere possent. Ita docent Castrop. l. c. n. 9. citatis Ponc. de mat. c. 9. n. 8. Hentiq. c. 2. de Sponsal. n. 9. contra Sanch. cit. d. 51. n. 23. & 24. Gutt. c. 29. n. 12. Covar. in 4. decret. p. 1. c. 5. quamvis & hi id non admittant nisi in casu, ubi impuberes pubertati proximi contraxerint Sponsalia.

2. Resp. secundò: Resiliere poterit impuberum quilibet, qui prior pubertatem adeptus, non expectata alterius pubertate, cum juxta c. cum contingat. de off. Jud. delegat. frustra expectetur eventus, cujus nullus est effectus. Castrop. cit. p. 17. num. 5. Pirh. h. t. n. 6. cum Sanch. l. 1. de Sponsal. d. 51. à n. 6. Debet tamen statim ac adeptus pubertatem reclamare seu à Sponsalibus resiliere, alioquin postmodum non poterit; quia eo ipso, quod non reclamaverit, censetur per tacitam consensionem ita firmasse Sponsalia, ac si ea post pubertatem contraxisset. Sanch. l. c. n. 14. Castrop. cit. n. 5. Ponc. c. 9. n. 4. Gutt. l. c. n. 3. Arg. cit. c. de illis; statim autem reclamare censetur, si intra triduum, postquam agnovit se attingisse pubertatem, reclamet; arg. l. fin. c. de errore advocati. ibi; in continente. & l. fin. c. de Judæis ibi: illico, id est, intra triduum, ut ibi Bald. Mandos. de monitoriis, q. 31. n. 8. Sanch. Gutt. Ponc. Castrop. LL. cit. Unde jam opus non est, ut factus pubes, Sponsalia ratificet; quia eo ipso, quod non reclamet, censetur in priore voluntate persistere. Pirh. l. c. n. 7. Sanch. l. c. n. 15. quod verò ibidem num. 16. addit, & ex eo Pirh. nimirum si impubes ante pubertatem resiliat à Sponsalibus, & postea non mutet eum dissentium; quia non amplius recordatur, post pubertatem manere Sponsalia dissoluta, id merito vocatur in dubium; cum enim dissensus ille seu resiliencia impuberis sit nulla, jure illam irritante, perseverantia habitualis in illo dissensu etiam post pubertatem nihil operatur, sed manet is in vigore, quo ante pubertatem contracta Sponsalia, & vi illius persistunt Sponsalia, nisi retractentur & solvantur alio dissensu post pubertatem habito expressè vel tacitè, loco talis taciti consensûs sufficiente non reclamacione jure sic statuente. Poterò sufficere pro foro conscientix dissensus hanc seu reclamacionem fieri interius in animo, etsi extrinsecus non manifestetur, tradunt Sanch. l. c. n. 16. Gutt. n. 7. E contra sicut ad constituenda, sic & ad dissolvenda Sponsalia requiri extrinsecam consensûs vel dissensûs manifestationem; docent Castrop. l. c. Ponc. n. 5. Si quamvis expediat manifestationem illam dissensus fieri coram Episcopo ejusve Vicario, his tamen deficientibus, sufficere fieri coram honestis personis, tradunt Sanch. n. 17. Gutt. n. 7. Castrop. n. 5.

3. Resp. tertio: pubes, qui contraxit Sponsalia cum impubere, resiliere non potest, sed tenetur expectare pubertatem alterius, qui eam adeptus, si non resilierit, uti potest, firma persistunt Sponsalia. Sanch. cit. d. 51. num. 10. Castrop. l. c. num. 6. Gutt. c. 29. num. 8. cum communi juxta expressum textum c. de illis. h. t. & ibi DD. potest siquidem contractus quandoque claudicare, id est, ex parte unius esse retractabilis, & non ex parte alterius. V. G. in favorem minoris, dum hic cum majore contrahit, illi soli permittitur resiliere, l. non eo minus. c. de procurat.

4. Resp.

K 2